Streda 11. novembra 2020

P9_TA(2020)0298

Dohoda medzi EÚ a Čínou: spolupráca v oblasti zemepisných označení a ich ochrana (uznesenie)

Nelegislatívne uznesenie Európskeho parlamentu z 11. novembra 2020 o návrhu rozhodnutia Rady o uzavretí Dohody medzi Európskou úniou a vládou Čínskej ľudovej republiky o spolupráci v oblasti zemepisných označení a ich ochrane (08359/2020 – C9-0298/2020 – 2020/0089M(NLE))

(2021/C 415/11)

Európsky parlament,

— so zreteľom na návrh rozhodnutia Rady (08359/2020),

— so zreteľom na návrh Dohody medzi Európskou úniou a vládou Čínskej ľudovej republiky o spolupráci v oblasti zemepisných označení a ich ochrane (08361/2020),

— so zreteľom na žiadosť o udelenie súhlasu, ktorú Rada predložila v súlade s článkom 207 ods. 3, článkom 207 ods. 4 prvým pododsekom v kombinácii s článkom 218 ods. 6 druhým pododsekom písm. a) bodom v) a článkom 218 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“),

— so zreteľom na dohodu o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (ďalej len „TRIPS“) Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „WTO“),

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 14. októbra 2015 s názvom Obchod pre všetkých: cesta k zodpovednejšej obchodnej a investičnej politike (COM(2015)0497),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 1. júla 2014 s názvom Obchod, rast a duševné vlastníctvo – stratégia na ochranu a presadzovanie práv duševného vlastníctva v tretích krajinách (COM(2014)0389),

— so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o ochrane a presadzovaní práv duševného vlastníctva v tretích krajinách (SWD(2019)0452),

— so zreteľom na spoločné vyhlásenia z 20. samitu EÚ – Čína zo 16. júla 2018 a z 21. samitu EÚ – Čína z 9. apríla 2019,

— so zreteľom na spoločné oznámenie z 12. marca 2019 s názvom EÚ – Čína: strategická vízia (JOIN(2019)0005),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 9. júna 2015 o stratégii na ochranu a presadzovanie práv duševného vlastníctva v tretích krajinách ([1]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 12. septembra 2018 o stave vzťahov medzi EÚ a Čínou ([2]),

— so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie z 11. novembra 2020 ([3]) o návrhu rozhodnutia,

— so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii (Zmluva o EÚ), a najmä na jej hlavu V o vonkajšej činnosti Únie,

— so zreteľom na ZFEÚ, a najmä na jej články 91, 100, 168 a 207 v spojení s článkom 218 ods. 6 písm. a) bodom v) a článkom 218 ods. 7,

([1]) Ú. v. EÚ C 407, 4.11.2016, s. 18.
([2]) Ú. v. EÚ C 433, 23.12.2019, s. 103.
([3]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0297.

Streda 11. novembra 2020

— so zreteľom na článok 105 ods. 2 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na stanovisko Výboru pre rybárstvo,

— so zreteľom na list Výboru pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka,

— so zreteľom na správu Výboru pre medzinárodný obchod (A9-0202/2020),

A. keďže ochrana zemepisných označení na medzinárodnej úrovni je kľúčovým prvkom obchodnej politiky EÚ;

B. keďže EÚ je najväčším vývozcom agropotravinárskych výrobkov na svete a v roku 2019 dosiahla rekordný prebytok agropotravinárskeho obchodu vo výške 39 miliárd EUR;

C. keďže priemerná hodnota výrobkov so zemepisným označením je dvakrát vyššia ako hodnota výrobkov bez takéhoto označenia kvality;

D. keďže vývoz agropotravinárskych výrobkov z EÚ do Číny za posledné desaťročie výrazne vzrástol s ročnou mierou rastu viac ako 20 % v období rokov 2009 – 2019; keďže týmto sa obchodný deficit vo výške 1 miliardy EUR v roku 2009 obrátil na obchodný prebytok vo výške viac ako 9 miliárd EUR v roku 2019 a Čína sa stala treťou vývoznou destináciou agropotravinových výrobkov EÚ po Spojenom kráľovstve a USA; keďže v nasledujúcom desaťročí sa očakáva ďalší rast čínskeho dovozu agropotravinárskych výrobkov;

E. keďže celosvetová hodnota predaja výrobkov chránených zemepisnými označeniami EÚ, ktoré sa vzťahujú na vína, agropotravinárske výrobky a liehoviny, predstavuje 74,76 miliardy EUR ([4]), čo tvorí 6,8 % podiel na predaji agropotravinárskeho odvetvia EÚ a 15,4 % podiel vývozu agropotravinárskych výrobkov z EÚ;

F. keďže EÚ je celosvetovo známa odbornými znalosťami a výrobou vysoko hodnotných a kvalitných agropotravinárskych výrobkov;

G. keďže všetky dovážané poľnohospodárske výrobky musia byť kontrolované a musia spĺňať požiadavky na zdravie, bezpečnosť a dobré podmienky zvierat, ktoré platia pre výrobcov EÚ v celom poľnohospodárskom dodávateľskom reťazci, a teda prispievajú k ich hodnote a kvalite;

H. keďže mnohé zemepisné označenia EÚ čelia v Číne podstatným problémom, ktoré výrobcom z EÚ spôsobujú značné hospodárske straty;

I. keďže dohoda sa opiera o skúsenosti získané počas pilotného projektu medzi EÚ a Čínou o spolupráci v oblasti zemepisných označení, ktorý sa uskutočnil v rokoch 2007 až 2012;

J. keďže sa očakáva, že značná časť budúceho celosvetového hospodárskeho rastu sa vytvorí mimo Európy;

K. keďže agropotravinárski výrobcovia a vývozcovia musia pôsobiť v náročnom medzinárodnom obchodnom prostredí;

L. keďže táto dohoda je dôležitá vzhľadom na to, že ponúka globálne uznanie zemepisných označení;

M. keďže táto dohoda je dôležitým prvým krokom a mala by sa čo najskôr rozšíriť s cieľom chrániť mnohé zemepisné označenia EÚ, ktoré sú stále vylúčené;

N. keďže z uzatvorenia tejto dohody vyplýva, že EÚ a Čína dokážu dosiahnuť bilaterálne dohody, pokiaľ sa riadne zohľadnia spoločné záujmy;

([4]) Štúdia Komisie, uverejnená v apríli 2020 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_683

Streda 11. novembra 2020

1. víta uzatvorenie tejto dohody o spolupráci a ochrane zemepisných označení medzi EÚ a Čínskou ľudovou republikou; víta ochranu európskych zemepisných označení na čínskom trhu; považuje účinné vykonávanie dohody za dôležité cvičenie na budovanie dôvery pre obe strany a za významný signál, že Čína je ochotná spolupracovať s EÚ; očakáva, že sa dosiahne pokrok aj v ďalších oblastiach spolupráce týkajúcich sa spravodlivého obchodu;

2. zdôrazňuje význam strategických vzťahov EÚ s Čínou a vyzýva členské štáty a inštitúcie EÚ, aby k Číne pristupovali jednotne a koordinovane; zdôrazňuje, že obchod a investície by mali byť založené na pravidlách a hodnotách a vychádzať z multilaterálneho obchodného systému; vyzýva Čínu, aby zohrávala aktívnejšiu úlohu v rámci WTO a iných multilaterálnych iniciatív a aby v plnej miere dodržiavala svoje záväzky vyplývajúce z členstva vo WTO a zosúladila svoju získanú hospodársku moc s úrovňou rozvoja; zdôrazňuje, že dodržiavanie ľudských práv je predpokladom pre nadviazanie obchodných a investičných vzťahov s EÚ, a naliehavo vyzýva Čínu, aby dodržiavala medzinárodné záväzky a zaviazala sa dodržiavať ľudské práva, najmä vzhľadom na prebiehajúce rokovania o bilaterálnej investičnej dohode; je hlboko znepokojený údajným vykorisťovaním a zadržiavaním Ujgurov v továrňach v Číne;

3. požaduje zavedenie finančných sankcií proti spoločnostiam, ktoré nerešpektujú zemepisné označenia a falšujú výrobky so zemepisným označením;

4. zdôrazňuje, že dohoda je pozitívnym signálom pre medzinárodné spoločenstvo, a to aj smerom k multilaterálnym inštitúciám; víta vysokú úroveň ochrany 100 európskych a 100 čínskych zemepisných označení v dohode, ktorá presahuje súčasnú úroveň ochrany poskytovanú podľa dohody TRIPS WTO, najmä pokiaľ ide o potraviny, ale aj vína a liehoviny; berie na vedomie, že sa predpokladá ochrana ďalších 175 zemepisných označení z EÚ a Číny do štyroch rokov od nadobudnutia platnosti dohody; konštatuje, že EÚ chráni viac ako 3 300 zemepisných označení; vyzýva Komisiu, aby urýchlene pristúpila k rozšíreniu tejto dohody s cieľom chrániť v nadchádzajúcich rokoch čo najviac zemepisných označení, ktoré spĺňajú kritériá, vrátane zemepisných označení v rybolove a akvakultúre; ďalej vyzýva Komisiu, aby Európsky parlament riadne informovala o pokroku v rokovaniach o predĺžení dohody; pripomína, že dohoda bola finalizovaná pred tým, ako sa zmluvy EÚ prestali uplatňovať v Spojenom kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska, a že na dohodnutých zoznamoch je osem výrobkov zo Spojeného kráľovstva; naliehavo vyzýva Komisiu, aby konzultovala s členskými štátmi a tieto výrobky čo najskôr po skončení prechodného obdobia nahradila výrobkami z členských štátov EÚ;

5. víta ustanovenie, že výrobcovia chránených výrobkov so zemepisným označením sa môžu obrátiť priamo na spoločný výbor uvedený v tejto dohode, ak ich výrobok nie je uvedený v pôvodne dohodnutých zoznamoch a tiež ak ich výrobok následne získa ochranu po nadobudnutí platnosti dohody; vyzýva súčasné a potenciálne zainteresované strany, a to aj v odvetví rybolovu a akvakultúry EÚ, aby preskúmali toto ustanovenie;

6. poznamenáva, že EÚ má s Čínou veľký obchodný deficit, pripomína však, že v oblasti agropotravinových výrobkov má EÚ obchodný prebytok;

7. zdôrazňuje, že je dôležité podporovať model ochrany zemepisných označení EÚ ako dôležitý nástroj na ochranu pravosti a jedinečných vlastností registrovaných výrobkov EÚ ako užitočný marketingový nástroj pre obchodné príležitosti a symbol kultúrneho dedičstva; uznáva bohaté európske a čínske dedičstvo v oblasti tradičných kvalitných potravinárskych výrobkov a význam ochrany zemepisných označení v tomto ohľade; vyzýva Komisiu, členské štáty a čínsku vládu, aby sa zaviazali k ochrane tohto dedičstva a zabezpečili jeho uznanie v oboch spoločnostiach s cieľom uľahčiť identifikáciu a ochranu pôvodu príslušných výrobkov, ako aj podporovať kultúrnu výmenu a otvorenosť;

8. vyjadruje poľutovanie nad tým, že napriek ochrane v rámci dohody sa niektoré zemepisné označenia EÚ nemôžu vyvážať do Číny z dôvodu čínskych noriem na dovoz potravín; žiada Komisiu, aby pokračovala v dialógu s Čínou s cieľom uznať normy EÚ v oblasti bezpečnosti potravín, ktoré patria medzi najprísnejšie na svete; vyzýva Čínu, aby odstránila neopodstatnené prekážky vývozu agropotravinárskych výrobkov z EÚ, zabezpečila reciprocitu v celkovom obchodnom vzťahu a dodržiavala, zlepšovala a prísne vykonávala a presadzovala sanitárne a fytosanitárne normy s cieľom predísť nekalej hospodárskej súťaži;

Streda 11. novembra 2020

9. ďalej vyzýva Čínu, aby podporovala aj existujúci multilaterálny rámec na ochranu zemepisných označení, a to tým, že sa stane členom Lisabonskej dohody Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) a Ženevského aktu, ktorý je v platnosti od 26. februára 2020;

10. zdôrazňuje význam zemepisných označení v širšom rámci práv duševného vlastníctva a úsilia o boj proti falšovaniu výrobkov; zdôrazňuje, že dohoda musí zabezpečiť plnú ochranu práv duševného vlastníctva výrobkov s cieľom chrániť hodnotu a kvalitu miestneho životného prostredia vrátane infraštruktúry, zamestnanosti a biodiverzity, zlepšiť regionálny rozvoj a zlepšiť vysledovateľnosť, transparentnosť a informovanie spotrebiteľov;

11. víta v tejto súvislosti schválenie nových čínskych právnych predpisov o ochrane práv duševného vlastníctva; vyzýva Komisiu, aby pozorne sledovala vykonávanie tejto dohody, a žiada rýchlu ratifikáciu; okrem toho vyzýva Komisiu, aby pokračovala v spolupráci s Čínou na dosiahnutie pokroku smerom k vykonávaniu ambicióznejšej dohody v oblasti práv duševného vlastníctva s cieľom rozšíriť zoznam chránených zemepisných označení EÚ; naliehavo vyzýva Komisiu, aby monitorovala proces registrácie zemepisných označení v Číne; žiada Komisiu, aby naďalej poskytovala podporu spoločnostiam EÚ prostredníctvom asistenčnej služby pre práva duševného vlastníctva; zdôrazňuje pridanú hodnotu spolupráce s orgánmi ako je Úrad EÚ pre duševné vlastníctvo pri správnom monitorovaní a presadzovaní;

12. konštatuje, že podľa najnovšej správy o ochrane a presadzovaní práv duševného vlastníctva viac ako 80 % falšovaného a pirátskeho tovaru zhabaného v EÚ v rokoch 2018 a 2019 pochádza z Číny, čo predstavuje stratu približne 60 miliárd EUR pre členské štáty EÚ; zdôrazňuje pretrvávajúci význam prísnych kontrol a testovania všetkých dovážaných výrobkov pri odhaľovaní falšovaných a podvodných potravinových výrobkov; pripomína preto potrebu hlbokej a účinnej colnej spolupráce medzi EÚ a Čínou s cieľom zabezpečiť spravodlivú hospodársku súťaž vzhľadom na zvýšené obchodné toky a ako nástroja v boji proti falšovanému tovaru;

13. zdôrazňuje význam účinného vykonávania a riadneho presadzovania ustanovení dohody na trhu; opakuje svoje odhodlanie monitorovať a kontrolovať správne vykonávanie dohody; v tejto súvislosti vyzýva Komisiu, aby raz ročne informovala Európsky parlament o vykonávaní dohody, počnúc prvým rokom po nadobudnutí jej platnosti; víta vymenovanie nového hlavného úradníka pre presadzovanie práva v oblasti obchodu (ďalej len „CTEO“) a zdôrazňuje kľúčovú úlohu, ktorú bude zohrávať pri monitorovaní a zlepšovaní dodržiavania tejto dohody; vyzýva CTEO, aby okamžite reagoval v prípade nesprávneho vykonávania dohody;

14. je znepokojený vplyvom, ktorý by mohla mať hospodárska a obchodná dohoda medzi Spojenými štátmi a Čínou (tzv. dohoda medzi USA a Čínou o prvej fáze), ktorá nadobudla platnosť 14. februára 2020, na dohodu medzi EÚ a Čínou o zemepisných označeniach, a zdôrazňuje, že sa musí vykonávať nediskriminačne a v plnom súlade s pravidlami WTO a bez akéhokoľvek rušivého vplyvu na presadzovanie záväzkov prijatých v rámci dohody medzi EÚ a Čínou o zemepisných označeniach; zdôrazňuje, že EÚ musí takisto dôkladne monitorovať vykonávanie druhého zoznamu 175 zemepisných označení EÚ, pokiaľ ide o možné prekrývanie sa s dohodou medzi USA a Čínou o prvej fáze; očakáva, že vývozcovia EÚ budú okamžite profitovať z opatrení uľahčujúcich obchod v agropotravinárskom odvetví;

15. vyjadruje hlboké znepokojenie nad mnohými prekážkami, ktorým podniky a poľnohospodári EÚ čelia pri prístupe na čínsky trh a ich pôsobení na ňom, a to kvôli čínskemu štátnemu systému; domnieva sa, že spravodlivá hospodárska súťaž medzi spoločnosťami z EÚ a z Číny by viedla k väčšiemu počtu príležitostí a väčšej inovácii, a naliehavo vyzýva Komisiu, aby naďalej spolupracovala s čínskymi orgánmi na odstraňovaní týchto prekážok;

16. zdôrazňuje dlhodobú potrebu rovnakých podmienok medzi EÚ a Čínou v oblastiach obchodu a investícií, s osobitným dôrazom na reciprocitu v prístupe na trh, verejnom obstarávaní a finančných službách; naliehavo vyzýva obe strany, aby v tejto súvislosti konštruktívne spolupracovali s cieľom pokračovať v trhových reformách a dosiahnuť významný pokrok, najmä pokiaľ ide o prebiehajúce rokovania o bilaterálnej investičnej dohode, ale aj o sociálnu zodpovednosť podnikov, dosahovanie cieľov udržateľného rozvoja a boj proti zmene klímy v súlade s Parížskou dohodou; opakuje svoju výzvu Číne, aby pokročila v ambicióznej reforme WTO vrátane komplexných pravidiel o priemyselných dotáciách; opakuje svoje obavy týkajúce sa praktík čínskych štátnych podnikov narúšajúcich trh, nútených transferov technológií a lokalizácie údajov, nadmernej priemyselnej kapacity a súvisiaceho dumpingu vývozu a iných nekalých obchodných praktík; opakuje, že je potrebné zlepšiť bilaterálnu a multilaterálnu spoluprácu v záujme udržateľného rozvoja

a spravodlivého obchodného systému pri presadzovaní sociálnych a environmentálnych noriem založených na dodržiavaní a vykonávaní medzinárodných dohovorov a dohôd; vyjadruje znepokojenie nad slabými výsledkami Číny v oblasti nezákonného, nenahláseného a neregulovaného (ďalej len „NNN rybolov“) rybolovu; zdôrazňuje globálny nedostatok transparentnosti, pokiaľ ide o registráciu plavidiel a rybárskych flotíl, a zdôrazňuje, že čínske dotácie v tejto oblasti vytvárajú nespravodlivú hospodársku súťaž pre odvetvie rybolovu EÚ; vyzýva Čínu, aby urobila všetko pre posilnenie svojho právneho rámca na boj proti NNN rybolovu a na jeho prísnejšie presadzovanie;

17. pripomína potrebu výrazného a ambiciózneho pokroku v rokovaniach o komplexnej dohode o investíciách medzi EÚ a Čínou s cieľom riešiť súčasné trhové asymetrie; zdôrazňuje význam začlenenia ambicióznej kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji s cieľom chrániť ľudské práva vrátane základných pracovných noriem, podporovať udržateľný rozvoj a bojovať proti zmene klímy v súlade s Parížskou dohodou; zdôrazňuje, že kľúčové je zabezpečenie rovnakých podmienok, reciprocita a nediskriminačné zaobchádzanie s príslušnými stranami a ich podnikateľskými komunitami, občanmi a občianskou spoločnosťou; naliehavo vyzýva strany, aby zlepšili transparentnosť a stanovili parlamentný rozmer dohody so zreteľom na vykonávanie dohody; zdôrazňuje, že trh EÚ pre verejné obstarávanie je otvorený čínskym spoločnostiam, a to aj štátnym, zatiaľ čo európske spoločnosti sa často stretávajú s ťažkosťami pri získavaní prístupu k možnostiam verejného obstarávania na čínskych trhoch; vyzýva Komisiu a Čínu, aby posilnili spoluprácu medzi EÚ a Čínou v záujme dosiahnutia environmentálnych cieľov;

18. zdôrazňuje, že obchodné vzťahy EÚ si vyžadujú harmonické regionálne vzťahy medzi Čínou a jej susednými krajinami a priateľskú koexistenciu so všetkými územiami, ktoré mali osobitný vzťah s Európou; zdôrazňuje, že úplné dodržiavanie predchádzajúcich medzinárodných záväzkov v regióne zo strany Číny pripraví cestu riadnemu vykonávaniu tejto dohody;

19. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov a vláde Čínskej ľudovej republiky a Národnému ľudovému kongresu.